

ADVIES
15 oktober '07

VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE BEPALINGEN
TOT BEGELEIDING VAN DE BEGROTING 2008

Inhoud

Inleiding	3
Krachtlijnen.....	4
Adviestekst.....	6
1. Situering van de milieu- en natuuraspecten in het programmadecreet.....	6
2. Opmerkingen bij het hoofdstuk Leefmilieu	7
2.1. Afvalstoffen	7
2.2. Waterbeleid.....	8
2.2.1. Oppervlaktewateren	9
2.2.2. Water bestemd voor menselijke aanwending.....	10
2.2.3. Watervang	12
2.3. Bodem.....	13
2.4. Inkomsten Ondersteunend Centrum Agentschap Bos en Natuur en MINA-fonds .	13

Inleiding

De Minaraad ontving op 1 oktober '07 de adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2008. Dit decreet is algemeen gekend als het programmadecreet. Het voorontwerp werd voor spoedadvies aan de Raad voorgelegd.

Zoals steeds richt de Raad zijn advies in eerste instantie op de artikelen uit het programmadecreet met een sterke milieu- en natuurinvalshoek. Het grootste hoofdstuk heeft betrekking op het beleid Leefmilieu, waar nogmaals de milieuheffingen gewijzigd worden. Vooral met betrekking tot het beleid Water worden een aantal grondige wijzigingen voorgesteld.

Gezien de beperkte adviestermijn werd dit advies voorbereid via een schriftelijke procedure.

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA onthouden zich bij het voorliggende advies omdat ze over hetzelfde onderwerp in Serv-verband advies uitbrengen.

Hubert David,
voorzitter Minaraad

Krachtlijnen

Het programmadecreet bij de begroting 2008 bevat een aantal bepalingen die relevant zijn voor het beleid Leefmilieu. De Raad betreurt dat de Vlaamse Regering ook dit jaar gebruik maakt van het programmadecreet om een aantal belangrijke wijzigingen door te voeren in de milieuheffingen. Deze wijzigingen gaan verder dan louter begrotingstechnische aspecten. De korte procedure van het begrotingsdecreet maakt een grondige maatschappelijke advisering en parlementaire discussie onmogelijk. Daarenboven ontbreekt nog steeds de beloofde langetermijnvisie op de financiering van het Vlaamse milieubeleid.

Afvalheffingen

De Minaraad is geen voorstander van de voorgestelde vrijstelling van heffing voor het meeverbranden van afvalstoffen in cementovens. Dit gaat in tegen de eerdere beslissingen om de heffingen te uniformiseren en vereenvoudigen. Bovendien zuigt de cementindustrie afvalstromen aan die een negatieve milieu-impact hebben door het verschil in emissienormen tussen verbrandingsinstallaties en cementovens. De Minaraad pleit er in de eerste plaats voor om snel werk te maken van emissieheffingen. Vooral omdat de huidige heffingen op verbranding niet meer sturend werken.

De Minaraad is resoluut tegen het verlaagde tarief dat ingevoerd wordt voor het storten van de restfractie van bouw- en sloopafval. Het gevaar dreigt dat ook andere sectoren zullen pleiten voor een verlaagd tarief. Het druist ook in tegen eerdere beslissingen om de heffingen te uniformiseren en te vereenvoudigen.

Milieuheffingen in het waterbeleid

De Raad stelt vast dat de onderbouwing grotendeels ontbreekt van de wijzigingen van de heffingen en bijdragen die van toepassing zijn op het waterbeleid. De Raad ondersteunt de sociale vrijstellingen die worden toegekend, maar wijst op het risico dat door de complexe regelgeving de milieudoelstellingen in het gedrang dreigen te komen en dat eveneens de sociale doelstellingen gemist kunnen worden.

De Minaraad is blij dat er in de regeling inzake lozingsheffingen en saneringsbijdrage rekening gehouden wordt met zijn aanbeveling tot collectivisering van de IBA's (individuele behandeling van afvalwater). De Raad vraagt dat de huidige regeling wordt afgestemd met andere financiële instrumenten.

De Raad hoopt dat de aanpassingen in de heffingsregeling op de waterverontreiniging voor de kleinverbruikers een tijdelijke en pragmatische oplossing zijn. Volgens de Raad is een uitgewerkt coherent wetgevend kader noodzakelijk over de invulling van de economische verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water.

Net zoals vorig jaar stelt het programmadecreet een vermindering van de doorrekeningscoëfficiënt voor de gemeentelijke saneringsbijdrage voor. De Raad mist hier consistentie in het beleid. De gemeentelijke saneringsbijdrage moet gezien worden in het licht van de grote achterstand in de uitbouw van de gemeentelijke rioleringen. Het bedrag dat nodig is voor de investeringen zal voor veel gemeenten groter zijn dan de opbrengst van een maximale saneringsbijdrage. Een maximale gemeentelijke

saneringsbijdrage kan de zuiveringsdoelstellingen in Vlaanderen hypothekeren.

De Minaraad ondersteunt de verhoging van de heffing op captatie van water via wateropvang. De Raad merkt echter op dat de huidige regeling nog altijd degressief is: een hogere afname gaat gepaard met een lagere captatiebijdrage. De Raad pleit voor een meer gemoduleerde en progressieve captatiebijdrage die, zoals de grondwaterheffing, ook regionaal gecorrigeerd moet kunnen worden in functie van de draagkracht van het waterlichaam.

Tenslotte wijst de Raad nog op een belangrijke bepaling in het programmadecreet met betrekking tot het Vlaamse energiebeleid. Naar aanleiding van de afschaffing van de Elia-heffing stelt de Vlaamse Regering voor om de gemeenten gedeeltelijk te compenseren voor hun inkomstenverlies vanuit de algemene middelen. De Raad ondersteunt dit voorstel.

Adviestekst

1. Situering van de milieu- en natuuraspecten in het programmadecreet

- [1] **Overzicht.** Het voorontwerp van programmadecreet bestaat uit drieënvijftig artikels verdeeld over twaalf hoofdstukken. Hoofdstuk IV Leefmilieu is het grootste hoofdstuk. In het advies wordt nader ingegaan op de verschillende onderdelen van dit hoofdstuk. De Minaraad beperkt zijn advies niet tot het hoofdstuk Leefmilieu en heeft ook de mogelijke impact op het milieu onderzocht van de andere hoofdstukken.
- [2] **Verkeersbelasting.** Via het voorontwerp van decreet worden aanhangwagens tot 750 kg vrijgesteld van verkeersbelasting. De Raad stelt vast dat dit voorstel geen relevante milieu-impact heeft en gaat er daarom niet verder op in.
- [3] **Vlaams Gemeentefonds.** In dit hoofdstuk stelt de Vlaamse Regering onder andere voor om een aanvullende dotatie van 83 miljoen euro toe te kennen aan het Vlaams Gemeentefonds. Deze dotatie moet het inkomstenverlies van de gemeenten compenseren door de afschaffing van de Elia-heffing. Deze heffing werd in 2005 ingevoerd door de federale overheid om de gemeenten te compenseren voor het verlies aan inkomsten ten gevolge van de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. De federale regering besliste ondertussen om deze heffing terug af te schaffen (vanaf 2010). Nadien besliste de Vlaamse Regering om deze afschaffing te vervroegen vanaf 2008. Via het programmadecreet stelt de Vlaamse Regering nu voor om in de toekomst de gemeenten te vergoeden via een dotatie uit de algemene middelen aan het Gemeentefonds. Die compensatie bedraagt ongeveer de helft van wat de gemeenten tot nu toe kregen uit de Elia-heffing.

De Minaraad ondersteunt dit voorstel. De vroegere koppeling tussen de elektriciteitsprijs en de financiering van de gemeenten was één van de factoren die het draagvlak voor een vooruitstrevend rationeel energiebeleid bemoeilijkte. Deze koppeling wordt nu opgeheven. De Minaraad wijst wel op de mogelijke gevolgen van het signaal dat gegeven wordt door de daling van de elektriciteitsprijzen ten gevolge van de afschaffing van de Elia-heffing. Stimulansen op het vlak van rationeel energiebeleid blijven daarom absoluut noodzakelijk.

De Raad ondersteunt het voorstel om de gemeenten gedeeltelijk te compenseren voor hun inkomstenverlies vanuit de algemene middelen, maar wijst erop dat deze compensatie slechts zeer gedeeltelijk gebeurt. De gemeenten moeten intussen ongeveer 75% zelf dragen van de totale dividendverliezen ten gevolge van de vrijmaking (geraamd op 350 miljoen euro). De Raad wijst er ook op dat het programmadecreet op een aantal punten onduidelijkheden bevat. Zo is het voor de gemeenten niet duidelijk op welke basis de compensatie verdeeld zal worden en hoe de indexatie van de middelen zal geregeld worden.

Met betrekking tot het investeringsfonds wijst de Minaraad op het beperkte uitstel dat gegeven wordt. Om de gemeenten de kans te geven hun laatste afrekeningen in te dienen pleit de Raad om het uitstel dat voorzien is in het programmadecreet

te verlengen van één tot drie jaar.

- [4] **Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.** Via artikel 48 van het voorontwerp van decreet wordt een permanente juridische basis gecreëerd voor de toekenning van subsidies voor de coördinatie van strategische projecten ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De Raad vindt dit positief.

2. Opmerkingen bij het hoofdstuk Leefmilieu

- [5] **Een algemeen beleidskader ontbreekt voor de noodzakelijke hervorming van de Vlaamse milieubelastingen .** De Minaraad is genoodzaakt om zijn opmerking bij het programmadecreet bij de begroting van vorig jaar opnieuw te herhalen. Het voorliggende programmadecreet bevat een aantal grote en kleine wijzigingen aan de Vlaamse milieuheffingen. De Minaraad stelt vast dat deze wijzigingen niet gesitueerd worden binnen een duidelijk algemeen beleidskader. Een algemeen kader voor de inzet van economische instrumenten, met inbegrip van hun rol binnen de financiering van het milieubeleid, is nochtans noodzakelijk. De Raad wijst erop dat dit aangekondigd werd in de Beleidsnota Leefmilieu: "*Een langetermijnvisie over de financiering van het Vlaamse milieubeleid is meer dan ooit nodig.*"¹ Vermits de huidige legislatuur ondertussen al meer dan halfweg is, dringt de tijd meer dan ooit om hiervan werk te maken.

2.1. Afvalstoffen

- [6] **Cementovens.** Het Afvalstoffendecreet legt een milieuheffing van 7 euro per ton op voor het meeverbranden van afvalstoffen in een daartoe vergunde installatie. De heffing is volgens de memorie van toelichting niet van toepassing op afvalstoffen die primaire grondstoffen vervangen in het productieproces. Deze afvalstoffen worden toegevoegd met als doel grondstoffen te vervangen en hebben niet als doel om brandstoffen te vervangen. Dat in het tweede geval een beperkte hoeveelheid energie vrijkomt, is dus van ondergeschikt belang. Om dit onderscheid ook praktisch werkbaar te maken, heeft de OVAM regels uitgewerkt. Omwille van de rechtszekerheid is het volgens de memorie van toelichting aangewezen om deze bepaling decretaal vast te leggen. Bovendien werden de regels licht aangepast om mogelijke misbruiken te minimaliseren.
- [7] **Geen uitzondering voor cementovens.** De Minaraad is geen voorstander van de uitzondering omdat deze ingaat tegen de eerdere beslissingen om te uniformiseren en vereenvoudigen. Bovendien zuigt de cementindustrie afvalstromen aan die een negatieve milieu-impact hebben door het verschil in emissienormen tussen verbrandingsinstallaties en cementovens.

De Minaraad pleit er in de eerste plaats voor om snel werk te maken van emissieheffingen. Vooral omdat de huidige heffingen op verbranding niet meer sturend werken. Indien toch geopteerd zou worden voor een afwegingskader voor vervangingsgrondstoffen in de cementindustrie, moet voorkomen worden dat laagcalorische afvalstromen die geen bijdrage hebben in het vervangen van

¹ Vlaamse Regering , Beleidsnota Leefmilieu en Natuur, 2004-2009, december 2004.

primaire grondstoffen, ingezet worden als vervangingsgrondstof langs de warme kant. Het voorgestelde afwegingskader voldoet niet. Een ondergrens van 8 MJ nat product volstaat niet. Water kan immers moeilijk beschouwd worden als een grondstof voor de cementindustrie. Het is volgens de Minaraad correcter de energie-inhoud (MJ) te berekenen op de droge stof.

[8] Bouw- en sloopafval. Via het voorontwerp van decreet wordt een specifiek verlaagd tarief ingevoerd voor het storten van residu's van de bedrijven die gekeurde granulaten op de markt brengen. De huidige wetgeving voorziet dat het verlaagde tarief voor het storten van residu's van bouw- en sloopafval wegvalt. Dit kan er volgens de memorie van toelichting toe leiden dat de kwaliteit van het eindproduct afneemt. Indien de puinbrekers een hogere kwaliteit van het eindproduct nastreven, moeten er immers meer residu's verwijderd en gestort worden. Het voornaamste argument voor het behouden van een verlaagd tarief voor de betreffende residu's is volgens het voorontwerp van decreet de economische impact van de milieuheffing. Indien de residu's aan het volle tarief moeten worden gestort zou dit met 1% residu's een prijsstijging geven van ongeveer 25% (0,75 euro op gemiddeld 3 euro/ton).

[9] Geen uitzonderingsmaatregel voor bouw- en sloopafval. De Minaraad is resoluut tegen een uitzonderingsmaatregel voor de restfractie van bouw- en sloopafval. Een uitzonderingsmaatregel creëert immers een precedent voor andere sectoren, zoals schroot, waar de situatie vergelijkbaar is. Ook druist dit in tegen eerdere beslissingen om de heffingen te uniformiseren en te vereenvoudigen, zeker gezien de misbruiken in deze sector. De sector haalt aan dat de verlaagde heffing de zuiverheid ten goede zou komen (wat recyclagemogelijkheden bevordert). De Minaraad volgt die redenering niet. De zuiverheid moet verbeterd worden door de acceptatiecriteria voor de inkomende stromen te verstrengen (zie ook de doelstellingen uit het Uitvoeringsplan Bouw- en Sloopafval inzake selectief slopen, coprokeuring, recyclagebevordering, etc.). Op deze wijze kan ook aan de acceptatiecriteria voor recyclage in betoncentrales worden voldaan. Een verlaagde heffing druist ook in tegen de afvalverwerkingshiërarchie, waar storten de allerlaatste stap is. Het sturende effect van de heffingen (verbranden wordt gefaciliteerd t.o.v. van storten) moet behouden blijven.

2.2. Waterbeleid

[10] Economische instrumenten in het waterbeleid. Het voorontwerp bevat verscheidene aanpassingen aan economische instrumenten in het waterbeleid, zowel heffingen als bijdragen. De Raad is voorstander van het gebruik van economische instrumenten in het integraal waterbeleid, maar stelt vast dat de onderbouwing hiervoor, zoals voorzien in de Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG), vandaag grotendeels ontbreekt. Artikel 9 van deze richtlijn stelt dat de gebruikers een redelijke bijdrage moeten leveren in de kosten van de waterdiensten. Een globale inschatting van de kosten (economische, milieu- en bronkosten) voor de waterzuivering ontbreekt, net als een inschatting van de kostenterugwinning.

Het valt op dat de implementatie van het principe uit de Kaderrichtlijn Water dat gebruikers verplicht om een redelijke bijdrage te betalen voor de waterdiensten (art.9), in Vlaanderen met verschillende snelheden wordt doorgevoerd voor verschillende doelgroepen.

De bijdrage voor de drinkwatergebruikers-rioollozers stijgt jaar na jaar. De kosten

voor verbruikers-zelfzuiveraars, of voor degenen (vooral industrie en landbouw) die grondwater en oppervlaktewater gebruiken, volgen deze tendens niet. De heffing op captatie via de watervang is ondanks de stijging nog altijd erg laag en degressief. De grondwaterheffing verandert niet, nochtans is ook die nog erg laag. De heffingen op het lozen van afvalwater stijgen evenmin, hoewel duidelijk is dat ook deze heffingen moeten stijgen om bv. waterbodemsanering mee te financieren. De implementatie van het principe uit de Kaderrichtlijn Water dat gebruikers een redelijke bijdrage dienen te betalen voor de waterdiensten, wordt met andere woorden met verschillende snelheden doorgevoerd.

Er dreigt een grote discrepantie te ontstaan tussen hetgeen de huishoudens en de kleine ondernemingen bijdragen in de financiering van de verschillende aspecten van het waterbeleid, versus de andere doelgroepen (bv. landbouw en industrie).

De Raad vraagt daarom om versneld werk te maken van de volledige implementatie van het economische luik van de Kaderrichtlijn Water.

[11] Sociale vrijstellingen. Het voorontwerp van decreet bevat een aantal wijzigingen met betrekking tot de sociale correcties op de heffing op waterverontreiniging en de saneringsbijdrage. De Raad ondersteunt de vrijstellingen die toegekend worden aan de sociaal zwakkeren in de maatschappij. De Raad stelt echter vast dat deze maatregelen de regelgeving zeer complex maken. Door dergelijke complexe regelgeving bestaat het risico dat de milieudoelstellingen in het gedrang komen en bovendien ook de sociale doelstellingen gemist worden. Door een doorzichtige prijszetting is de maatstafvergelijking bij de verschillende saneringsactoren mogelijk.

[12] Financieel instrumentarium niet los zien van andere instrumenten van het water(zuiverings)beleid. De regeling voor de heffing en de saneringsbijdrage kan niet los gezien worden van andere instrumenten van het water(zuiverings)beleid. De Raad is van mening dat de handhaving op de aansluiting van het afvalwater op de openbare riolering en het afkoppelen van regenwater van de openbare riolering geregeld moet worden. In Vlarem II zijn verplichtingen opgenomen in de artikelen 4.2.1.3 en 6.2.1.2. Er ontbreekt echter een sluitend handhavingsbeleid. Daarnaast bestaat de behoefte aan een duidelijk beleid inzake controle en toezicht op de goede werking van de IBA's (individuele behandeling van afvalwater).

2.2.1. Oppervlaktewateren

[13] Mogelijkheid tot collectivisering van de IBA's. De Minaraad is tevreden dat er in de regeling inzake lozingsheffingen en saneringsbijdrage rekening gehouden wordt met zijn aanbeveling tot collectivisering van de IBA's.² De Raad ziet voordelen in de collectieve aankoop, installatie en exploitatie van IBA's, al dan niet via uitbesteding, gestuurd door de overheid. De Raad ziet als voornaamste voordelen:

- Gelijkheidsbeginsel. De overheid staat in voor de sanering van het afvalwater

² Minaraad, Advies van 26 mei 2005 over lokale aspecten van het waterzuiveringsbeleid in Vlaanderen. Blz. 13/13.

van alle burgers.

- Aankoop, installatie en onderhoud worden goedkoper.
- Het zuiveringsrendement verhoogt bij professionele exploitatie. Het rendement is sterk afhankelijk van het engagement en van de technische kennis van de eigenaar.
- Een resultaatsverbintenis (in de plaats van een middelenverbintenis) van de zuivering wordt haalbaar. Er kan een monsternamepunt voorzien worden en besluiten kunnen genomen worden uit bemonstering van een grotere groep IBA's van één beheerder.
- Een verminderde administratieve rompslomp wegens de standaardisatie door de beheerder in het beheerd gebied.

Tenslotte meent de Raad dat het IBA-beleid zich niet kan beperken tot de financiering. Er is dringend nood aan verdere regelgeving over de kwaliteit van de IBA's, de correcte plaatsing en opstart, het gebruik, het onderhoud en de controle.

[14] Heffingen op waterverontreiniging. Het voorontwerp bevat verscheidene aanpassingen aan de heffingsregeling op de waterverontreiniging voor de kleinverbruikers (de heffingsplichtigen bedoeld in art. 35^{quater} zijn meestal gezinnen en kleine bedrijven). De regeling voor de heffing was al zeer ingewikkeld en wordt dit nu nog meer, onder meer door de verdere uitwerking van de sociale vrijstellingen. Dit blijkt ook uit de procedure voor aanvraag tot vrijstelling waarin aanpassingen nodig zijn.³

De Raad hoopt dat de aanpassingen in het programmadecreet een tijdelijke en pragmatische oplossing zijn en vraagt een meer uitgewerkt coherent wetgevend kader inzake de invulling van de economische verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water (bijdragen, heffingen, subsidies, etc.) in het decreet Integraal Waterbeleid.

[15] Aanpassing van de heffingscoëfficiënt voor ziekenhuizen en onderwijsinstellingen. Het bedrag van de heffing voor deze sector wordt vermenigvuldigd met de volgende aangepaste coëfficiënten: 0,957 voor het heffingsjaar 2006; 0,828 voor het heffingsjaar 2007; 0,720 voor het heffingsjaar 2008 en volgende. De Raad merkt op dat ook bij deze wijziging elke motivering ontbreekt en stelt dat ook voor ziekenhuizen en onderwijsinstellingen prikkels tot een efficiënter en duurzamer watergebruik noodzakelijk zijn.

2.2.2. Water bestemd voor menselijke aanwending

[16] Definitie gemeentelijke saneringsverplichting: individueel en collectief. De Raad formuleert de bedenking dat er verwarring kan ontstaan door de verschillen tussen de definities van gemeentelijke saneringsplicht onder 20° en individuele sanering onder 25°. De definitie van individuele sanering onder 25° verwijst zowel naar IBA's, KWZI's en bijhorende leidingen/riolen die door een gemeente of intergemeentelijk samenwerkingsverband beheerd worden. Deze definitie geniet de voorkeur. De verwijzing naar individuele sanering zoals geformuleerd onder 20°

³ In de procedure voor aanvraag van vrijstelling in art. 17 van het voorstel tot programmadecreet dient de aanvraag vergezeld te zijn van ofwel één van de drie beschreven attesten en de afscheurstrook van het overeenkomstige heffingsbiljet.

lijkt enkel te slaan op IBA's. Bovendien biedt de definitie onder 20° geen zekerheid of IBA's beheerd door de particulier al dan niet onder de gemeentelijke saneringsplicht vallen. Het zou heel duidelijk moeten zijn dat een gemeente of een andere gemeentelijke waterbeheerder die kiest voor collectief beheer van IBA's niet verantwoordelijk wordt voor de enkele IBA's waar de particulier blijft instaan voor het beheer. De definitie onder 25° biedt hierover wel duidelijkheid, de combinatie van beide definities (20° en 25°) lijkt vatbaar voor interpretatie.

De Raad merkt verder op dat het begrip onder 25° een werkwoord is, terwijl de definitie zelf de infrastructuur omvat.

[17] Vermindering van de doorrekeningscoëfficiënt voor de gemeentelijke saneringsbijdrage. In uitvoering van de Kaderrichtlijn Water wordt in 2008 de financiële tussenkomst van het Vlaamse Gewest in de collectieve watersanering verlaagd en het tarief van de bovengemeentelijke saneringsbijdrage als gevolg hiervan opgetrokken. Om te vermijden dat het tarief van de gemeentelijke saneringsbijdrage op proportionele wijze mee verhoogt, wordt de bovengrens van de gemeentelijke bijdrage verlaagd van factor 1,4 naar 1,3 ten opzichte van het tarief van de bovengemeentelijke bijdrage.

De Raad mist hier interne consistentie in het beleid. De motivering die wordt aangehaald voor de verhoging van de gewestelijke bijdrage, zou ook geldig moeten zijn voor de gemeentelijke bijdrage. De gemeentelijke saneringsbijdrage moet gezien worden in het licht van de grote achterstand in de uitbouw van de gemeentelijke rioleringen en de kosten die gepaard gaan met het bouwkundig en ecologisch beheer (bv. afkoppeling van soorten verdunning) van het bestaande rioolstelsel.⁴ Dankzij de voorontwerpzoneringssystemen kunnen de gemeenten nu een ruwe inschatting maken van de financiële consequenties.⁵ Hieruit blijkt dat het bedrag dat nodig is voor de investeringen, voor veel gemeenten groter zal zijn dan de opbrengst van een maximale saneringsbijdrage. Door het plafonneren van de gemeentelijke bijdrage zet het Vlaamse Gewest de gemeenten klem: ofwel zal er minder/trager worden geïnvesteerd, waardoor Europese verplichtingen niet (tijdig) zullen gehaald worden, ofwel zullen gemeenten meer uit de algemene middelen moeten investeren (wat het gewest, omwille van de invulling die zij geeft aan de verplichting tot kostenterugwinning in de Kaderrichtlijn Water niet wil doen.) De Raad meent dat responsabilisering en subsidiariteit geen eenrichtingsverkeer kunnen zijn: wie de verantwoordelijkheid krijgt om bepaalde doelstellingen te halen, moet ook de mogelijkheden krijgen om deze te realiseren.

De Raad dringt aan op een betere onderbouwing van deze saneringsbijdrage binnen het kader geschetst in paragraaf 10. Een zicht op de milieu- en kostenefficiëntie van de vermelde maatregelen en de besteding van de middelen is essentieel, omwille van de grote achterstand in de uitbouw van de gemeentelijke rioleringen.

⁴ Milieujaarprogramma 2006, p.94.

⁵ De gemeenten kunnen de financiële impact nu reeds inschatten omdat de voorontwerpen informeel werden overgemaakt door de Vlaamse Milieumaatschappij. De praktijk wijst echter uit dat veel gemeentebesturen de zoneringsplannen pas grondiger zullen bestuderen als ze deze officieel ontvangen. Vermits de officiële procedure is opgestart zullen ze weldra geconfronteerd worden met de enorme uitdaging en investeringen waarvoor zij staan. Ondertussen hebben alle gemeenten de zoneringsplannen officieel ontvangen en zijn veel openbare onderzoeken reeds afgerond.

[18] Instelling gemeentelijke bijdrage voor zelfzuiveraars. De Raad vindt het positief dat er een bijdrage wordt ingesteld voor zij die hun huishoudelijk afvalwater zuiveren of laten zuiveren in een individuele waterzuiveringsinstallatie in collectief beheer. De Raad stelt vast dat het tarief voor de individuele sanering maximaal 2,3 keer hoger mag zijn ten opzichte van de bovengemeentelijke bijdrage. De zelfzuiveraars worden vrijgesteld van de bovengemeentelijke bijdrage en de heffing op waterverontreiniging voor zover ze voldoen aan de gestelde voorwaarden. Met een factor 2,3 dragen zij bij in de gemeentelijke saneringsbijdrage. De totale som in de saneringsbijdrage wordt voor de zelfzuiveraars op hetzelfde niveau gebracht als voor diegenen die op de riolering zijn aangesloten. Zelfzuiveraars veroorzaken op gemeentelijk niveau een hogere kost. Individuele installaties kosten (veel) meer dan riolering, en in de regio's waar er relatief veel IBA's gebouwd moeten worden, kan de huidige bepaling een drempel betekenen voor beheerders om een aanbod te creëren inzake IBA's. Het gevaar bestaat dat de beheerders dan voor de individuele sanering geen aanbod inzake IBA's realiseren, wat tot gevolg heeft dat enerzijds de uitbouw van de IBA's moeilijker zal verlopen en anderzijds de solidarisering in het waterzuiveringsbeleid op het gebied van de waterbeheerder in het gedrang komt.

De Raad meent dat hieraan een oplossing moet gegeven worden en ziet voorlopig twee mogelijkheden. Ten eerste kan meer armslag aan de gemeenten gegeven worden (zie paragraaf 17). Dit impliceert dat de solidarisering van de kosten over alle vervuilers doorgezet kan worden. De tweede mogelijkheid is het verhogen van de factor voor de individuele sanering. Dit betekent dat de solidariteit tussen de vervuilers in het gebied van de waterbeheerder minder doorgedreven zal zijn. Het tarief voor de gemeentelijke individuele sanering wordt begrensd tot 2,3 keer het bovengemeentelijke tarief voor het water verbruikt in 2007. De Raad vindt geen enkele motivering terug waarom dit begrensd is op 2,3 en niet 2,4 voor 2007 zoals voor de collectieve sanering. Bovendien staat er geen tarief voor de individuele sanering voor het water verbruikt in 2008. De Raad vraagt om hierover duidelijkheid te scheppen.

[19] Een gedifferentieerde saneringsbijdrage. Een gedifferentieerde financiering, waarbij meer betaald wordt indien er regenwater naar de riolen wordt afgevoerd, zou bovendien een goed sturend instrument zijn om afkoppeling van regenwater te stimuleren. De Raad vraagt om dit mee te nemen in de verdere ontwikkeling van het economische beleid.

2.2.3. Watervang

[20] Heffing op captatie van water via watervang. In het voorstel van programmadecreet worden de tarieven van de twee grootste schijven verhoogd: voor de schijf van 10.000.000 tot 99.999.999 m³ wordt het tarief 0,013283 euro/m³ (van 0,012959 euro/m³); voor de schijf boven 99.999.999 m³ wordt het tarief 0,002624 euro/m³ (van 0,002499 euro/m³). De Minaraad stelt vast dat deze wijziging niet gemotiveerd wordt. Het is voor de Raad ook niet duidelijk waarom de verhoging enkel geldt voor de grootste captaties. Door de hoge druk op de watervoorraden steunt de Raad echter een verhoging van deze regulerende heffing. Het is volgens de Raad echter aangewezen dat dit gebeurt binnen het kader zoals uiteengezet in paragraaf 10. De Raad merkt op dat de huidige regeling nog altijd degressief is - een hogere afname gaat dus gepaard met een lagere captatiebijdrage. Volgens de Minaraad wijst dit op het financierende karakter van de bijdrage voor waterafname. Zij beoogt met andere woorden geen beperking van

de milieueffecten, zowel inzake waterverontreiniging als verdroging. De Raad pleit voor een meer gemoduleerde en progressieve captatiebijdrage, die net zoals de grondwaterheffing ook regionaal gecorrigeerd moet kunnen worden in functie van de draagkracht van het waterlichaam.

2.3. Bodem

[21] Decretale basis retributie. Via artikel 162 van het voorontwerp van decreet wordt de mogelijkheid ingevoerd dat de Vlaamse Regering een retributie vaststelt voor de behandeling door de OVAM van het verzoek tot toepassing van risicobeheer en de conformverklaring van het risicobeheersplan en de beoordeling van de opvolgingsrapporten.

De Minaraad heeft in het verleden gevraagd dat deze retributie door de Vlaamse Regering zou worden vastgelegd.⁶ De Raad gaat dan ook akkoord met voorliggend voorstel.

2.4. Inkomsten Ondersteunend Centrum Agentschap Bos en Natuur en MINA-fonds

[22] Bijkomende middelen voor het OC-ANB. Via de artikels 42 en 43 van het voorontwerp van decreet wil de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat inkomsten uit allerhande gebruiksrechten, concessies, verhuringen, jachtpachten, enz. die het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) toekent op zijn terreinen en gebouwen niet meer in het MINA-fonds maar aan het Ondersteunend Centrum Agentschap Bos en Natuur (OC-ANB) worden toegewezen. Budgettair gaat het om beperkte bedragen (45.500 euro in 2008). Administratief zorgt de doorstorting van deze middelen aan het MINA-fonds blijkbaar voor problemen. Vorig jaar werden de inkomsten uit houtverkoop al toegewezen aan het OC-ANB. Men wil nu hetzelfde doen voor de andere inkomsten.

In zijn advies van 2006 benadrukte de Raad niet negatief te staan tegenover de oprichting van het OC-ANB.⁷ De Raad gaf wel aan dat het OC-ANB enkel een 'ondersteunende' en 'complementaire' rol kan vervullen ten aanzien van het ANB. De Raad had echter tal van bedenkingen bij de concrete invulling van de taakstelling en de werking van het OC-ANB, onder meer met betrekking tot de overheveling van de inkomsten van het MINA-fonds naar het OC-ANB. Via het voorliggende programmadecreet wordt deze situatie nog verder bevestigd, vermits er nog meer middelen naar het OC-ANB overgeheveld worden.

⁶ Minaraad en Serv, Advies op hoofdlijnen over het voorontwerp van Vlarebo 2007, vastgesteld door de Minaraad op 30 augustus 2007 en door de Serv op 31 augustus 2007.

⁷ Minaraad, Advies van 7 maart 2006 over het voorontwerp van verzameldecreet "bis" inzake leefmilieu en energie.